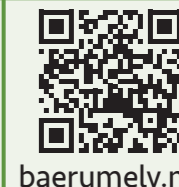

Du står her

Velkommen til
ILABEKKEN

ØSTERNBEKKEN

Østernbekken og Ilabekken

Østernbekken heter denne bekken som har sitt utspring fra Østernvann og nedbørsfeltet rundt. Den renner gjennom skogsområder fra Østernvann til Listua på Fossum. Der renner den så videre gjennom et jordbrukslandskap til den kommer til Grini Næringspark. Den renner så gjennom industriområdet og videre hit hvor du nå står. Her møter den Ilabekken. Videre renner så Østernbekken gjennom golfbaneområdet til Hagajordene der den møter Sæterbekken og sammen danner Øverlandselva.

Ilabekken er navnet på den lille bekken som renner inn fra nordvest her. Hovedløp heter Skutebekken noen hundre meter oppstrøms Ilabekken.

Østernvann er Øverlandsvassdragets hovedvannkilde, og ligger sentralt til i Bærumsmarka, et par kilometer nordvest for Fossum. Vannet ligger 215 meter over havet, og er et flott skogsvann som er et ettertraktet turområde både sommer og vinter. Mange gode skiløyper vinterstid, og skogstier og bademuligheter både i øst og sørenden av vannet. Østernvann er oppdemmet 10 meter, og var tidligere drikkevannskilden til befolkningen i Østre Bærum. Det var først på slutten av 1980-tallet at området ble frigitt for bading, fiske og annet friluftsliv.

Haga og Nordhaug golfbaner og Toppgolf treningscenter. Haga golfklubbs 27 hulls mesterskapsbane

åpnet i 2003. Med Nordhaug golfklubbs 9 hulls bane og Toppgolfs treningscenter og drivingrange vis-à-vis utgjør disse til sammen Norges største og mest komplette golfanlegg. Restauranten på Haga Golfklubb og kafeen på Toppgolfsenteret er åpent for publikum.

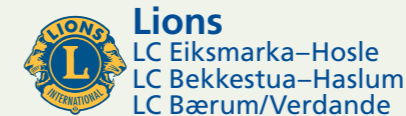
Kilder: Lokalhistoriewiki, Wikipedia

Terje Bøhler

Terje Bøhler

Velkommen til
BAKKE BRO

SÆTERBEKKEN

Bakke bro over Sæterbekken ved Ankerveien

Sæterbekken heter bekken som renner her. Fra sin kilde i Sætertjernet ved Haslumseter kapell, er det mange små-bekker som gir sitt bidrag på dens vei nedover til den møter Østernbekken og danner Øverlandselva. Dette elvemøtet er ca. 300 meter nedstrøms her du står nå.

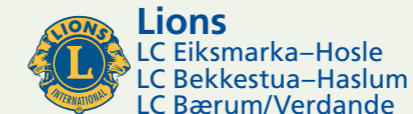
Bakke bro er det mange som kaller broen her. I andre kilder er den beskrevet som Bakkebroen eller Bakkeløkkbroen etter husmannsplassen Bakken som lå vest for Sæterbekken.

Ankerveien heter veien du står ved nå. Dette er en gammel vei som ble anlagt 1791–93 av Peder Anker (1749–1824). Dette var en forbindelsesvei mellom Bærums Verk, som ble kjøpt av Anker 1791, Fossum masovn og stangjernhammer og Maridals-hammeren, der det lå en vannkraftdrevet stanghammer som banket jernet til stenger.

Saghytta (bildet), den lille stua som ligger i krysset Ankerveien–Murenveien, ca. 300 meter oppover langs Ankerveien i sørvestlig retning. Saghytta ble tidligere brukt som arbeidsbolig for de som jobbet på saga som lå langs Ankerveien 100 meter nærmere Sæterbekken. Her var en lokomobilsag som ble drevet av en flyttbar dampmaskin med kjele. Saghytta ble antagelig bygget på slutten av 1800-tallet og skal ha vært i bruk fram til 1980-tallet. Hytta ble tidligere av mange kalt for Pettersenhytta etter en fastboende der.

Haga og Nordhaug golfbaner og Toppgolf treningssenter. Haga golfklubbs 27 hulls mesterskapsbane åpnet i 2003. Med Nordhaug golfklubbs 9 hulls bane og Toppgolfs treningssenter og drivingrange vis-à-vis utgjør disse til sammen Norges største og mest komplette golfanlegg. Restauranten på Haga Golfklubb og kafeen på Toppgolfsenteret er åpent for publikum.

Kilder: Lokalhistoriewiki, Wikipedia
Christensen, T. (1996). *Natur- og kulturminner i Bærumsmarka*. Bærumsmarkas Venner.

Sumpskogen ved Øverlandselva

Her, i **Øverlandselvas** øvre del, ligger et sjeldent skog- og elvemiljø som i Miljødirektoratets naturbase (naturbase.no) har fått A-verdi (nasjonalt viktig). I dette sumpskogsområdet er det et rikt fugle- og dyreliv, og i naturbasen er følgende å lese om området:

Lokaliteten ligger omkranset av golfbane og åkerland beliggende mellom Øverland gård og Haga. Kvalitetene til området består kort oppsummert av eldre løvskog på rik og fuktig grunn som tidvis blir oversvømmet, meandrerende elvepartier, åpne fuktenger og noe eldre hagamarkskog på tørrere grunn. Summen av artsfunn, utformingen og sjeldenheten i landskapet gir verdi som svært viktig (A-verdi) ...

Konklusjon for sumpskogen er at den har stor biologisk verdi, og bør beskyttes (Håland mfl. 1998) ...

... rike meandrerende elvepartier med tilsluttet skog og med kantsoner mot kulturmark som til tider oversvømmes er sjeldne naturtyper i Norge som helhet. Vi har kun fragmenter igjen, og disse bør ivaretas uavhengig av golfbaneutbygginger ...

Haga og Nordhaug golfbaner og Toppgolf treningssenter. Haga golfklubbs 27 hulls mesterskapsbane åpnet i 2003. Med Nordhaug golfklubbs 9 hulls bane og Toppgolfs treningssenter og drivingrange vis-à-vis utgjør disse til sammen Norges største og mest komplette

golfanlegg. Restauranten på Haga Golfklubb og kafeen på Toppgolfsenteret er åpent for publikum.

Kilder: Miljødirektoratet (naturbase.no), Lokalhistoriewiki, Opplevelser langs Øverlandselva (Bærum Elveforum, 2019)

Summen av artsfunn, utformingen og sjeldenheten i dette landskapet gir verdi som er svært viktig i Miljødirektoratets naturbase.no.

Terje Bøhler

Gamle Øverland bro

Dette brostedet er fra middelalderen, og det er nevnt i biskop Jens Nilssøns visitasbeskrivelse fra 1594. Dagens bro er oppført av Akershus amt i 1838 «i ekte hvælv», og har vernestatus. Broen var krysningspunkt for den gamle kongeveien til Ringerike. En kongevei var i Norge navnet på de første offentlige kjørbare hovedveiene anlagt på 1600–1700-tallet.

Pilegrimsleden går i dag over broen. Om Pilegrimsleden kan vi lese følgende fra Wikipedia:

Pilegrimsleden er et fellesnavn på flere turveier i Norge som fører fra forskjellige deler av landet til Trondheim og enkelte andre steder som ifølge katolsk tradisjon er hellige. Pilegrimsledene i Norge, også omtalt som St. Olavs-vegene, er turveger basert på tradisjonen for å dra på pilegrimsvandring (valfart) som oppstod etter Olav den helliges død i 1030, og fortsatte utover middelalderen. Ledene bindes sammen av natur- og kulturminner med religiøs tilknytning til middelalderen, samt minner knyttet til Olavs-arven.

Øverlandskvenna kaltes kvernen som lå i den vesle fossen nedstrøms for Øverlandsbroen.

Øverland sag lå ved Øverlandskvenna, men på østsiden av elva. Også Haug gård var delaktig i saken. Både Haug og Øverland hadde mye skog, så sagbruket hadde stor betydning for gårdene.

Kilder: no.wikipedia.org/wiki/Pilegrimsleden, Lokalhistoriewiki, Arne Mohus (1996)– *Husmannsplasser i Bærum, del 4*, DigitaltMuseum (digitaltmuseum.no)

Bærum bibliotek,
Bærumssamlingen

Terje Bøhler

Vaskeplassen ved Åsterud

Vaskeplasser og Vannveien. Lenge før innlagt vann og vaskemaskin kom, ble klær og hjemtekstiler vasket i Øverlandselva. I 1912 la Anton Tschudi ut for salg 360 parseller på Haslum, og han hadde tenkt på klesvasken. To vaskeplasser ble opprettholdt. Den ene lå oppstrøms for broen ved Nesveien og den andre her på Åsterud, på noen svaberg ved det lille stryket ca. 75 meter oppstrøms denne plakaten. Den dag i dag kalles veien som går fra Haslum Terrasse, vestover/nedover til Vestliveien i retning denne vaskeplassen for Vannveien, selv om veien ikke bærer navnet formelt. Folk sluttet å vaske tøy i elva da den ble forurenset.

Navnet **Åsterud** ble bruk om området vest for Øverlandselva, på begge sider av Åsterudveien. Gården Åsterud lå antagelig øverst på jordet inn mot Åsterudveien vis-à-vis Åsterud barnehage. Dette var en middelaldergård som antagelig ble ryddet en gang mellom 1050 og 1350. Gården lå øde etter svartedauden (1349–1350), og var ikke i bruk i senmiddelalderen (1350–1600). I Paul Huitfeldts stiftsbok fra 1575 hørte Åsterud til Haslum kirke, som «en forsvunden gård, finnes senere som plads». Utover på 1700-tallet ble området brukt som hestehage og «engeland» der det ble dyrket høy. Senere ble Åsterud en husmannsplass under Østre Haslum Gård. I 1801 er det registrert bosettere her. Men om noen bodde her etter at husmann Martin Andersen (29 år) med familie er registrert her i 1875, er uvisst. I dag er gården borte.

Kilder: no.wikipedia.org/wiki/Pilegrimsleden, Lokalhistoriewiki, Arne Mohus (1996)– *Husmannsplasser i Bærum, del 4*, DigitaltMuseum (digitaltmuseum.no), Store norske leksikon (snl.no), Røgeberg Winge, H&K (1973). *Haslum gjennom 60 år*, Haslum vel.

Vaskekoner ved elven, Sandvika, Eilif Peterssen (1888)
(repro O. Væring Eftf. AS)

Pottemakerbroen og Sagfossen

Tidligere aktivitet i området har gitt opphav til navn som nå er i ferd med å forsvinne. Vi snakker om navn som Pottemakeriet, Pottemakerbroen, Sagfossen og Sagjordet.

Løkeberg kalkovn. På Løkeberg gård, som på mange av gårdsbrukene i Bærum, var kalkbrenning en binæring til jordbruket. Kalkbrenning har tradisjoner tilbake til 1300-tallet og Løkeberg gård hadde kalkovn allerede i 1661. Da Løkeberg gård ble delt i 1843 ble det satt opp en ny kalkovn rett på andre siden av elven her ved skiltet. På grunn av uenigheter om kalksteinsbruddene ble den aldri tatt i bruk.

Pottemakeriet (Løkeberg lervarefabrik) ble bygget av Torvald Hansen på Nedre Løkeberg ca. 1883, og lå på nordøstsiden av Presteveibroen. Det er ingen spor etter fabrikken, men den som leter kan fortsatt finne gamle røde potteskår i elva nedstrøms for broen, faktisk så langt ned som nedenfor Kloppa. Fabrikken ble senere flyttet til østsiden av Kirkeveien, der leiruttaket lå, og var i drift helt frem ca. 1950.

Pottemakerbroen i Presteveien ble bygget i 1838, og fikk navnet etter pottemakeriet. Broen var opprinnelig en hvelvbro av gråstein, med rekkverk av smijern. Den forvitret raskt fordi den var bygget av kalkholdig stein. Fundamentene etter pottemakerbroen kan fortsatt ses rett oppstrøms for dagens Presteveibro. Dagens bro ble bygget på 1960-tallet i forbindelse med omlegging av veien.

Sagfossen er det gamle navnet på fossen under Presteveibroen. Saga som lå her tilhørte Løkeberg gård og er beskrevet allerede i 1611. Flata på vestsiden rett nedenfor fossen het Sagjordsløkka, og sletteområdet på østsiden nedenfor fossen het Sagbråten. Jordet der Blomsterkroken er i dag ble kalt Sagjordet.

Kilder: Lokalhistoriewiki, Arne Mohus (1987). *Stedsnavn i Bærum*

Kloppa naturreservat

Kloppa er i dag navnet på stedet og broen der gangveien går over elva litt ovenfor dette skiltet. En eldre bro lå oppstrøms for dagens bro. En «klopp» viser til der en eller flere trestammer eller steinheller er lagt tvers over et vannløp, og navnet antyder at stedet har en lang historie. Hvor den gamle kloppen lå er ikke kjent.

Kloppa Naturreservat. Dette vakre løvskogsområde mellom Engerjordet og Kloppa ble vernet som naturreservat i 2019. Fra verneforskriften kan vi lese at

Formålet med naturreservatet er å bevare et skogområde som representerer en bestemt type natur og som har særlig betydning for biologisk mangfold ved at det inneholder kalk- og lågurtfuruskog, samt kalkrik alm-lind-hasselskog, med godt potensiale for forekomst av mange truede og sjeldne arter knyttet til slike skogmiljø. Området har også særlig betydning for biologisk mangfold ved at det er en viktig fugle- og viltbiotop.

Området har et svært rikt fugleliv. En rusletur en solfylt vårdag vil gi flotte naturopplevelser i et kor av fuglesang. Vinterstid kan man se fossekallen, Norges nasjonalfugl, dykke etter en matbit i de åpne partiene i elva.

Her får naturens utvikle seg på egne premisser, og det er derfor knyttet strenge bestemmelser til bruk av området.

Generelt skal man naturligvis ikke gjøre noe som forringer verneverdiene i området, og da gjelder at:

- vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse
- dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet
- bålbrekking er forbudt
- motorisert ferdsel er forbudt
- utenom turvei er bruk av sykkel samt ridning forbudt

Kilder: Lokalhistoriewiki, lovdata.no, Opplevelser langs Øverlandselva (Bærum Elveforum 2019)

Terje Bøhler